

Co wiemy o wzorcach i standardach rekomendowanych przez ministra właściwego do spraw transportu?

- Znamy podstawę ich wprowadzenia tj. art. 17 ust. 3 ustawy o drogach publicznych w brzmieniu „minister właściwy do spraw transportu może wydawać, rozpowszechniać lub rekomendować wzorce i standardy (WiS) dotyczące przygotowania inwestycji w zakresie dróg publicznych, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania lub ochrony tych dróg”.
- Wiemy, że w § 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych wskazano, że jeżeli w przepisach rozporządzenia nie określono warunku lub określono go w sposób ogólny, drogę projektuje, buduje, przebudowuje lub użytkuje się zgodnie z zasadami wiedzy technicznej zawartej w szczególności:
 - we wzorcach i standardach rekomendowanych przez ministra właściwego do spraw transportu,
 - w Polskich Normach.

Jaki jest cel stosowania WiS?

Celem WiS jest wspomaganie projektantów, zarządców dróg i całej administracji drogowej, organów administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego oraz wykonawców w ich codziennej pracy, poprzez zapewnienie dostępu do najnowszej, aktualnej, sprawdzonej i jednoznacznie sformułowanej wiedzy.

Aby odpowiedzieć na to pytanie najpierw trzeba wskazać, że wzorce i standardy rekomendowane przez ministra właściwego do spraw transportu, są przeznaczone do dobrowolnego stosowania. Oznacza to, że nie stanowią one obligatoryjnych przepisów techniczno-budowlanych w rozumieniu ustawy – Prawo budowlane oraz, że nie zwalniają osób wykonujących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie z odpowiedzialności zawodowej. Wytyczne techniczne są kierowane do wielu grup zawodowych, które różnie je oceniają.

Czy został osiągnięty zakładany cel ?

Odpowiedzi na to pytanie poszukaliśmy wśród zarządców dróg samorządowych, wysyłając ankietę składającą się z 15 pytań do zarządów dróg wojewódzkich, miejskich i powiatowych.

W tym miejscu można postawić kolejne pytanie – dlaczego właśnie do pierwszej ankiety wybrano zarządców dróg samorządowych i dlaczego nie wszystkich? Odpowiedź wydaje się prosta: bo jest to najliczniejsza grupa, która w sumie zarządza siecią dróg publicznych o największej długości.

Łącznie drogami samorządowymi zarządza **2873** odrębnych jednostek samorządu terytorialnego z różnymi strukturami organizacyjnymi, z różnymi zadaniami własnymi określonymi w ustawach o samorządzie województwa, samorządzie powiatu, samorządzie gminnym, przede wszystkim z różnymi dochodami własnymi.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o drogach publicznych zarządcami dróg są:

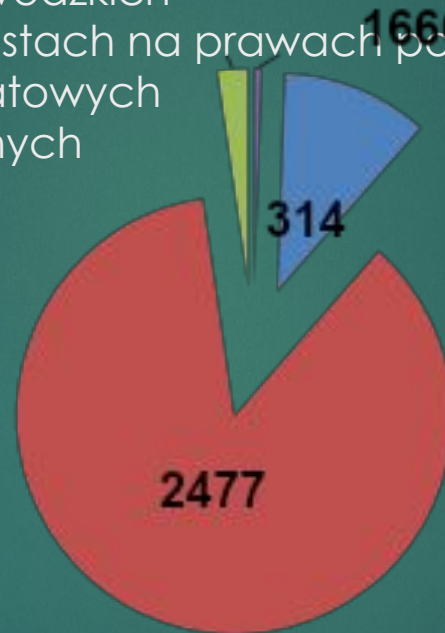
1. dla dróg krajowych – GDDKiA
2. Dla dróg wojewódzkich – zarząd województwa
3. Dla dróg powiatowych – zarząd powiatu
4. Dla dróg gminnych - wójt (burmistrz, prezydent miasta)

W granicach miast na prawach powiatu zarządcą wszystkich dróg publicznych z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych, jest prezydent miasta.

2874 odrębnych jednostek samorządu terytorialnego to :

- 16 zarządców dróg wojewódzkich
- 66 zarządców dróg w miastach na prawach powiatu
- 314 zarządców dróg powiatowych
- 2477 zarządców dróg gminnych

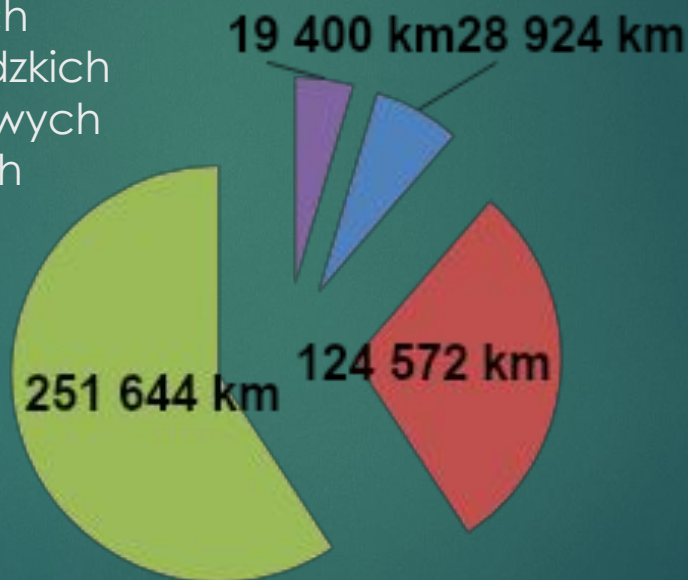

- 16 Zarządców dróg wojewódzkich
- 314 Zarządców dróg powiatowych
- 2477 Zarządców dróg gminnych
- 66 Zarządców dróg w miastach

2874 odrębnych jednostek samorządu terytorialnego zarządza siecią dróg publicznych o łącznej długości **406 763,9 km**, tj. **95%** ich ogółu.

Długość dróg publicznych w Polsce wynosi - 424 563,9 km w tym:

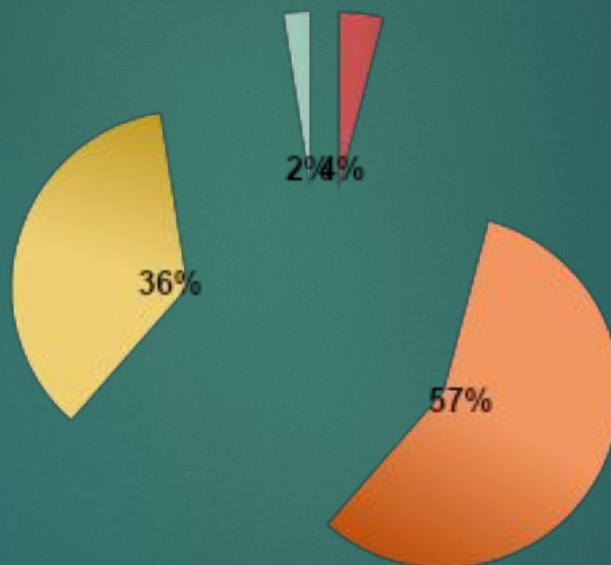
19 400 km – dróg krajowych
28 924 km – dróg wojewódzkich
124 572 km – dróg powiatowych
251 664 km – dróg gminnych

■ krajowe - 5 % ■ wojewódzkie - 7 % ■ powiatowe - 29 % ■ gminne - 59 %

Z uwagi na wstępny charakter ankiety ograniczono się do jej rozestania do zarządców dróg samorządowych, w tym: wojewódzkich zarządów dróg, miejskich, oraz powiatowych. **Ankietą nie objęto zarządców dróg gminnych.**

Ankietę wypełniło 122 osoby, w tym 119 osób reprezentujących w/w zarządy dróg oraz 3 projektantów.

- Zarząd dróg wojewódzkich: 5
- Zarząd dróg powiatowych: 70
- Zarząd dróg miejskich: 44
- Projektanci: 3

1. Czy na bieżąco zapoznajesz się z Wytycznymi rekomendowanymi przez Ministra Infrastruktury ?

Dlaczego nie? – najczęstsze odpowiedzi

- Brak czasu na zaznajomienie się z wytycznymi
- Brak informacji nt. wytycznych
- Zapoznajemy się sukcesywnie w ramach dotyczących nas zakresów
- Zbyt dużo informacji aby można było je przyswoić
- Zapoznaję się z aktami, które są potrzebne w bieżącej pracy jednostki
- Rozległy zakres obowiązków nie pozwala na regularne śledzenie częstych zmian

2. Czy często korzystasz z wiedzy zawartej w rekomendowanych przez Ministra Infrastruktury wzorcach i standardach (WiS)?

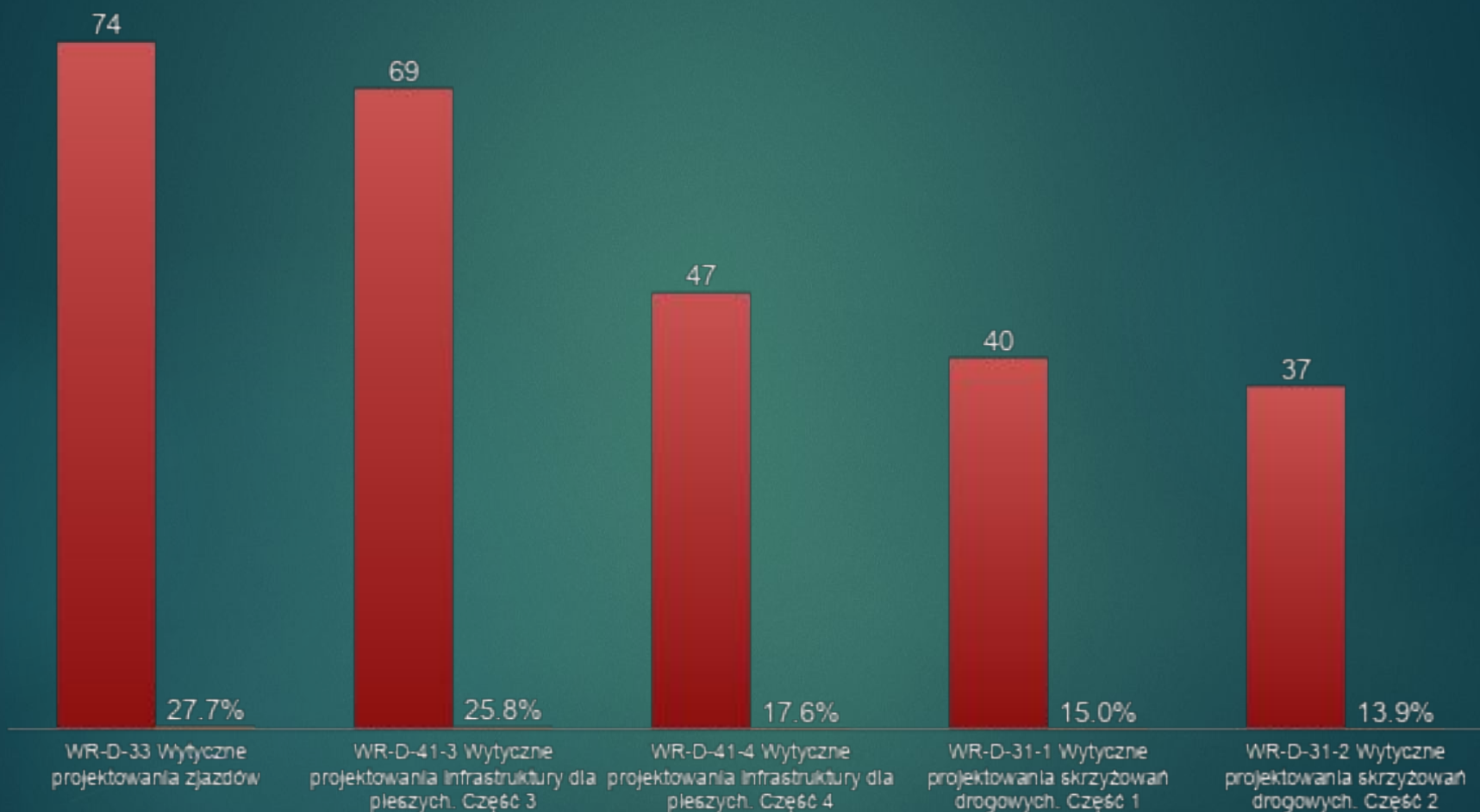
Dlaczego nie? – najczęstsze odpowiedzi

- Na szkoleniach stwierdzono że nie stanowią one podstawy prawnej
- Korzystamy tylko w przypadku kwestii spornych. Standardy są rekomendowane do stosowania, a nie obligatoryjne.
- Zbyt dużo informacji, aby można było je przyswoić
- Podczas poszukiwań odpowiedzi na konkretne zagadnienia
- Omawiamy na bieżąco z projektantami indywidualnie pod nasze potrzeby rozwiązania i wytyczne

3. Który z obecnie rekomendowanych WiS stosujesz najczęściej?

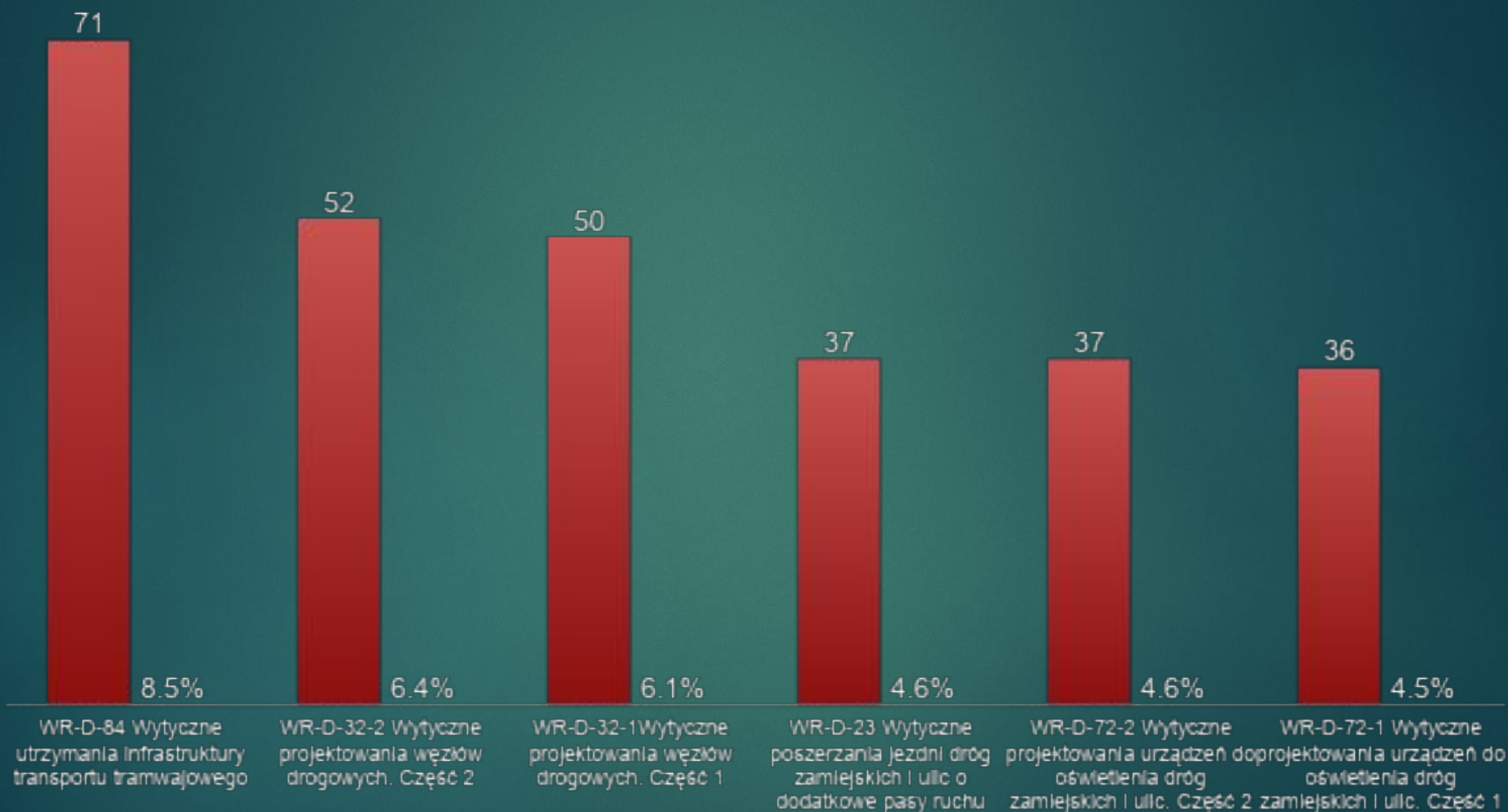
3. Który z obecnie rekomendowanych WiS stosujesz najczęściej?

4. Dlaczego najczęściej stosujesz wskazany w pkt 3 WR-D?

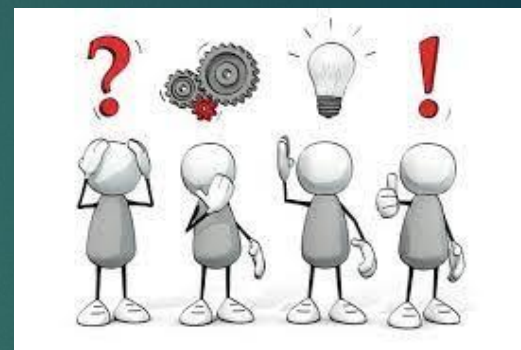
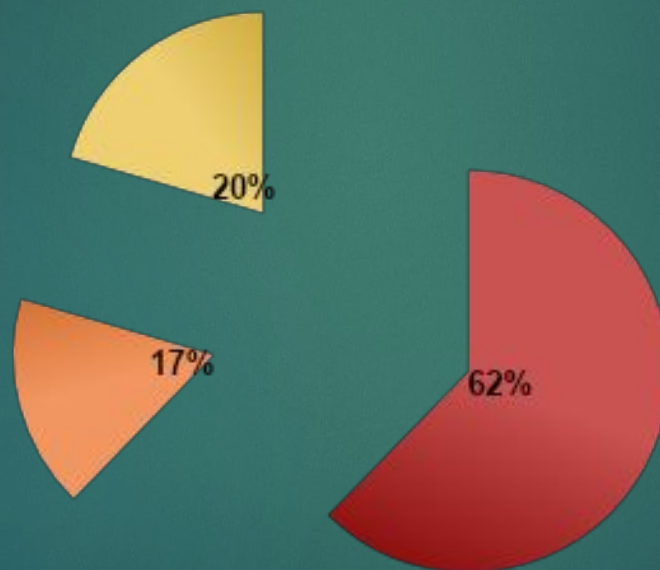
- Ze względu na charakter pracy – wydawaniem decyzji na lokalizację zjazdów,
- Z uwagi na konieczność zastosowania wytycznych w ramach naboru wniosku o dofinansowanie zadań z RFRD,
- Konieczne do weryfikacji dokumentacji technicznych
- Wiele przykładów rozwiązań - możliwość dokonywania porównań względem rozpatrywanych spraw, w szczególności rozwiązań projektowych i bieżących zagadnień z terenu
- Odpowiadają zakresem najczęściej pojawiającym się zagadnieniom projektowym w Zespole Uzgadniania Dokumentacji
- W celu weryfikacji przyjętych rozwiązań przez Projektantów

4. Których wytycznych z obecnie rekomendowanych WR-D nie stosujesz?

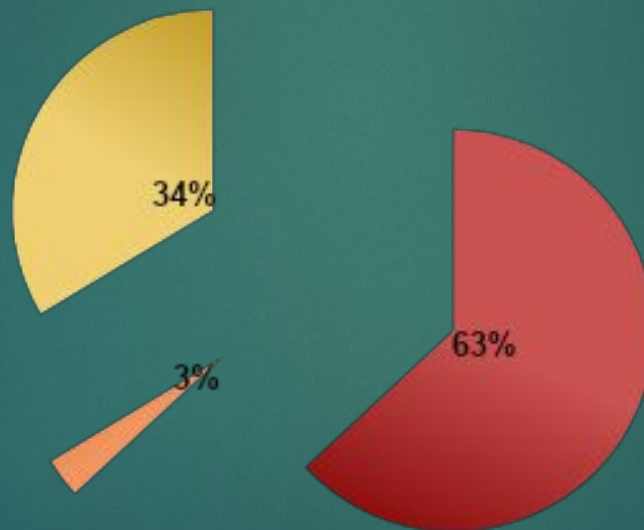
6. Czy Twoja jednostka zlecała opracowanie dokumentacji projektowej na podstawie nowego rozporządzenia i WiS ?

■ Tak ■ Nie ■ Nie wiem

7. Czy jednostki projektowe stosują rozwiązania zalecane w WiS ?

■ Tak ■ Nie ■ Nie wiem

8. Czy wzrosły koszty opracowania dokumentacji projektowych w związku z zaleceniami zawartymi w nowych WiS?

Jeżeli tak, wpisz ile procent? – najczęstsze odpowiedzi

☐ Nie wiem	17 odpowiedzi
☐ Trudno ocenić	15 odpowiedzi
☐ 5 - 80 %	11 odpowiedzi
☐ 200 – 300 %	1 odpowiedź

9. Jakie widzisz zagrożenia wynikające z uwzględnienia przez biura projektowe zaleceń zawartych w nowych wzorcach i standardach?

- Wzrost kosztów projektowych i na etapie wykonawczym, wydłużenie terminów realizacji inwestycji
- Brak przestrzeni na drogach miejskich, pozwalającej na budowę infrastruktury zgodnie z WiS
- Brak spójności z przepisami w przypadku kontroli.
- Projektanci nie chcą stosować tych zaleceń, bo nie muszą i projektują wiele elementów bez żadnych zasad
- Brak wiedzy biur projektowych na temat nowych wzorców i standardów
- Dokumentacje nie będą realizowane z uwagi na uwarunkowania terenowe
- Nie wiem, nie dostrzegam, nie widzę zagrożeń, trudno powiedzieć (40 odpowiedzi)
- Drastyczny wzrost kosztów realizacji inwestycji, szczególnie wzrost kosztów odszkodowań, niezadowolenie społeczne w związku z nadmierną ingerencją w prywatne nieruchomości.
- Ograniczenie możliwości stosowania indywidualnych rozwiązań przez projektantów,

10. Czy stosujesz wytyczne utrzymania dróg samorządowych WR-D-83?

Jeżeli nie, opisz dlaczego? – najczęstsze odpowiedzi

- Z powodu ograniczonych i niewystarczających środków finansowych
- W procesie utrzymania dróg stosujemy wewnętrzne procedury utrzymania dróg poparte wieloletnim doświadczeniem
- Są nieadekwatne do potrzeb zarządców dróg powiatowych, nie uwzględniają rzeczywistych potrzeb i możliwości finansowych jednostek samorządu terytorialnego.
- Poza zakresem obowiązków, kompetencji, zajmuję się tym inny dział
- W związku z tym, iż wytyczne ukazały się stosunkowo nie dawno to jeszcze ich nie stosuję.

11. Czy dotychczas rekomendowane WiS usprawniają pracę zarządców dróg?

Jeżeli nie, opisz dlaczego? – najczęstsze odpowiedzi

- Nie usprawniają, powinny wejść w życie po opracowaniu wszystkich dokumentów celem uzyskania spójności. W tym momencie są liczne rozbieżności co rodzi konflikty,
- Większość przepisów powinna być uregulowana w przepisach prawa,
- Wycofanie warunków technicznych wprowadza niejasności w interpretację przepisów,
- Jesteśmy w okresie przejściowym, część projektantów w ogóle nie stosuje nowych WiS, nadzorowanie powstających projektów jest więc czasochłonne,
- To tylko zalecenia, co stwarza trudności np. przy kwestiach spornych

-
- Brak odpowiednich środków finansowych
 - Jest ich za dużo.
 - Obawiam się wymogu skrupulatnego przestrzegania zapisów WiS ,
 - Część z nich zawiera błędy, są niespójne z innymi przepisami. Jakość WiS jest różna zależnie od tematu, widać że zespoły opracowujące miały różne standardy,
 - Brak odpowiedniej kadry,
 - Niewielu projektantów chce się do nich stosować, bo są do dobrowolnego stosowania.
 - Przystwojenie tak obszernej wiedzy wprowadzonej w ciągu jednego roku bez systematycznych szkoleń powoduje zniechęcenie do ich stosowania. Wprowadza dużo nowych zadań do spełnienia przez zarządców dróg, co w konsekwencji może okazać się bardzo groźne.
 - Zwiększają koszty inwestycji, powodują zbędne wydatki.

12. Czy oczekujesz wprowadzenia nowych wytycznych technicznych?

Jeżeli tak, opisz jakich? – najczęstsze odpowiedzi

- Wytyczne dotyczące lokalizacji urządzeń obcych w pasach dróg publicznych
- Dostosowanie do możliwości zarządców niższych kategorii dróg, bądź opracowanie odrębnych wytycznych dla zarządców dróg samorządowych
- Mała retencja wód opadowych
- Dotyczące projektowania odcinków miejskich
- Wytyczne projektowania infrastruktury dla pieszych
- Projektowanie infrastruktury transportu autobusowego i trolejbusowego.

13. Czy w dotychczasowych wytycznych widzisz konieczność wprowadzenia zmian?

Jeżeli tak, opisz w jakich wytycznych i w jakim zakresie? – najczęstsze odpowiedzi

- Należałoby usunąć rozbieżności, które występują pomiędzy niektórymi wytycznymi
- WR-D-63 nie została przewidziana konstrukcja zjazdów użytkowanych przez pojazdy osobowe
- Ruch pieszy w obrębie przejść dla pieszych P10
- Zapisy dotyczące skrajni ujęte w Rozporządzeniu są tak sformułowane, że w połączeniu z WiS wzajemnie się wykluczają
- WR-D-83 Wdrożenie jego zapisów wiąże się z ogromnymi kosztami personalnymi, aktualne zapisy dokumentu powodują, iż nie jest on stosowany z powodów technicznych i finansowych

14. Czy widzisz potrzebę szkoleń w zakresie stosowania wprowadzonych wytycznych.

■ Tak ■ Nie

15. Inne spostrzeżenia dot. WiS

- Zbyt szerokie wymagania dla chodników, ścieżek rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych
- Wytyczne są zbyt ogólnikowo stosowane do różnych rodzajów dróg. Powinny być podzielone na strefy miejskie i wiejskie oraz uzależnione od ruchu na danych odcinkach dróg
- Mało przemyślany pomysł, wprowadzony zbyt szybko, narobił więcej szkody niż pomógł
- WiSy trzeba dopracować i nadać obowiązek ich stosowania
- Zbyt mała szerokość pasów drogowych nie pozwala lub znacznie ogranicza stosowanie WiS w procesie projektowym
- Wprowadzenie wytycznych dotyczących odprowadzania wód opadowych
- Nie biorą pod uwagę możliwości finansowych samorządów w kontekście przestrzeni. Wykupy gruntów i rozbiórki w zurbanizowanym terenie lub brak możliwości projektowania.

Podsumowanie

- ▶ Ankieta ta w niewielkim zakresie pokazuje, jak zarządcy dróg samorządowych oceniają zmiany wynikające z nowego rozporządzenia w sprawie przepisów techniczno-budowlanych obowiązujące od 21 września 2022 roku. Ankieta ta nie odzwierciedla faktycznego odbioru wprowadzonych zmian z uwagi, iż nie obejmuje najbardziej licznej grupy zarządców dróg gminnych, którzy zarządzają ponad połową wszystkich dróg publicznych w Polsce. Należy przy tym pamiętać, że są to zazwyczaj jednoosobowe stanowiska do wydawania decyzji administracyjnych bez możliwości poświęcenia czasu na zapoznanie się z wprowadzonymi wzorcami i standardami.
- ▶ Odpowiedzi na pytania nie zawsze są spójne co sugeruje, że tylko nieliczni zarządcy dróg na bieżąco zapoznają się z treścią wytycznych, większość tylko z nazwami.
- ▶ Z ankiety wynika, że najwięcej zarządców dróg korzysta z WR-D-33 wytycznych projektowania zjazdów, czyli wytycznych bezpośrednio związanych z wydawaniem decyzji .

Podsumowanie c.d.

- ▶ Z uwagi, iż zarządcy dróg pracują na zbyt wielu przepisach zawartych w ustawach i rozporządzeniach między innymi w: ustawie o drogach publicznych, rozporządzeniu w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych, ustawie prawo budowlane, ustawie o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji drogowych, ustawie prawo wodne, ustawie prawo o ruchu drogowym, ustawie o finansach publicznych, ustawie prawo zamówień publicznych, ustawie o egzekucji w administracji, kodeksie postępowania administracyjnego, ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawie o ochronie przyrody, ustawie o dostępie do informacji publicznej - wprowadzanie tak obszernych opracowań jakimi są rekomendowane wzorce i standardy nie budzi entuzjazmu wśród zarządców dróg. Wytyczne te tylko w niewielkim zakresie są wykorzystywane w praktyce.
- ▶ Wprowadzenie nowego rozporządzenia oraz szeregu WiS, bez okresu przejściowego, bez przeprowadzenia szkoleń nie ułatwia pracy zarządców dróg samorządowych.
- ▶ Konsekwencje wprowadzenia tak ogromnych zmian mogą dopiero wystąpić w okresie późniejszym.
- ▶ ...

Podsumowanie c.d.

- ▶ Na zakończenie należałoby zadać pytanie, co trzeba zrobić aby wydawane wzorce i standardy były chętnie stosowane przez wszystkie grupy do których są adresowane, jak przekonać zarządców dróg samorządowych, że wiedza w nich zawarta nie stanowi utrudnienia, a jest pomocna w ich codziennej pracy i chyba to, co najważniejsze - możliwa do wykorzystania w praktyce.
- ▶ Podsumowaniem tej ankiety ale i zarazem przedstawieniem pracy wielu zarządców dróg samorządowych niech będzie ten rysunek...

Podsumowanie

